

Testimonies about
Martor (Witness)

MĂRTURII DESPRE MARTOR

VINTILA MIHAILESCU

Echipa de cercetare de la Muzeul Țăranului Român constituie probabil, la ora actuală, cel mai bun colectiv de antropologie din țară. De doi ani deja, acesta a găsit mijloacele să-și ofere și un instrument de expresie pe măsură: revista anuală Martor.

Urmând și însoțind numeroasele publicații ocazionale, iconoclaste cu har, purtând toate marea inconfundabilă a "mîr-ului", aceasta a ales să se desfășoare în registrul "academic" al revistelor de specialitate din lume. Editată în franceză și engleză și apărută în condiții tipografice și estetice ireproșabile, deschisă cercetătorilor muzeului, dar și colaboratorilor interni și externi ai acestuia, revista poate constitui un "martor", fie el și parțial, al culturii române, în măsură să mai înlăture ceva din petele albe pe care le reprezintă, din păcate, România în marile biblioteci universitare ale lumii.

De la antropologie vizuală la discurs muzeologic, ultimul număr este expresia unei ambiții majore: oferirea unui mod diferit de a privi. Reflecțiile în jurul filmului antropologic, reunite în urma unui colocviu internațional organizat de către muzeu în anul trecut, ilustrează sui generis o tendință pe care să se instituie în "științele etnografice" de la noi din țară, după 1990: trecerea de la etnografic la antropologic. Dacă documentul etnografic se instalează, de regulă, în timpul exemplar și decantat al "tradiției", pe care încearcă să o fixeze pe peliculă, privirea antropologică caută să pătrundă în timpul trăit al "celor din față", urmându-i lentorile și accelerările, plinurile dar și golurile, deopotrivă de semnificative pentru viața reală a comunității. Obiectele și ritmurile încetează astfel să aibă o viață independentă a lor, inevitabil documentară, pentru a se contopi în viața generală a celor care le-au dat naștere.

În alt registru, expoziția realizată în colaborare cu eco-muzeul din Tregne (Belgia), comentată pe larg în

paginile revistei, constituie un alt exemplu în acest sens. *Mémoires en miroir, mémoires des tiroirs* redă obiectelor "etnografice" familiaritatea lor, readucându-le în cotidian, în sertarele dulapurilor și memoriei noastre. Realizatoarele expoziției întorc spatele vitrinelor, invitându-ne să le urmăm într-un soi de muzeu interior a cărui deviză ar putea fi,

săgalnic, le musée c'est moi!

Privirea antropologică nu descoperă, în aceste cazuri, atât un altceva cât un altfel, în contextul nostru, și un instrument social de de-mascare a unei realități ce ni se înfățișa sub straturile de fard ale unei tradiționalități mai mult sau mai puțin puriste.

